

^๓สุพัฒน์ มานัสโพธิ์, หลักการบริหารและการจัดการวัดในยุคโลกาภิวัตน์, (บริษัท เอ.พี. กราฟฟิคดีไซน์และการพิมพ์จำกัด, ๒๕๓๙), หน้า ๑๖๖.

การบริหารหน่วยงานใด ๆ รวมทั้งการบริหารพระสังฆาธิการต้องยึดหลักธรรมวินัย^๔ นอกจากนี้ และต้องยึดถือเอาคุณธรรมจริยธรรมในการปกครอง"พระธรรมปริยัติโสภณ (วรวิทย์ คงคปญฺญ)" ได้กล่าวถึงการปกครองคณะสงฆ์ว่า การปกครองคณะสงฆ์นั้น แก่นแท้คือการปกครองตามพระธรรมวินัยคือ ยึดพระธรรมวินัยเป็นธรรมนูญการปกครอง โดยใช้อำนาจรัฐและจารีตเป็นหลักอุดหนุน คราวใดเกิดความไม่เรียบร้อยขึ้นในคณะสงฆ์ จนเป็นเหตุขัดข้องและจำเป็นต้องพึ่งรัฐ ได้อาศัยอำนาจรัฐเข้าช่วยจัดการแก้ไขขัดข้อง ดังเช่นในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช การคณะสงฆ์และการพระศาสนาดำเนินมาได้ด้วยลักษณะเช่นนี้ โดยเฉพาะเมื่อกล่าวถึงในประเทศไทย ครั้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงถวายอำนาจรัฐช่วยคณะสงฆ์ จัดระบบการปกครองขึ้นเป็นครั้งแรก ด้วยการที่ทรงตราพระราชบัญญัติปกครองคณะสงฆ์รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๑ ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ โดยยกเลิกฉบับแรกนั้น ทั้งนี้เพื่อจัดระบบการปกครองคณะสงฆ์ใหม่ ให้มีรูปแบบคล้ายกับการปกครองของฝ่ายราชอาณาจักร ครั้นถึงรัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ใช้อยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ทั้งสองฉบับดังกล่าวล่าสุดนี้ ถือว่าใช้เป็นรูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ และเป็นหลักจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ อยู่ในปัจจุบันนี้ ซึ่งกิจการที่คณะสงฆ์จะต้องทำ หรือที่จะต้องถือเป็นภาระหน้าที่เพราะเป็นการคณะสงฆ์และการพระศาสนา หรือเพราะเกี่ยวกับการคณะสงฆ์และการพระศาสนามี ๖ ฝ่ายคือ ๑. การเพื่อความเรียบร้อยดีงาม (การปกครอง) ๒. การศาสนศึกษา ๓. การศึกษาสงเคราะห์ ๔. การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๕. การสาธารณูปการ และ ๖. การสาธารณสงเคราะห์^๕

การสาธารณูปการ โดยรวมหมายถึง การพัฒนาวัดในด้านวัตถุทุกอย่างไม่เฉพาะแต่ศาสนสถานเท่านั้น หากรวมไปถึงการทำวัดให้สะอาด ร่มรื่น สะดวกสบาย การทำถนน ทางเดินในวัด และการตกแต่งวัดให้ดูสวยงามให้สบายตาแก่ผู้พบเห็น นอกจากนี้ การสาธารณูปการ เป็นงานประจำของเจ้าอาวาสอย่างหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ ทั้งนี้ เพื่อสร้างสิ่งที่จำเป็น รักษา สิ่งที่มีอยู่แล้วไว้ และซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดทรุดโทรมให้คงสภาพไว้เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนและพระสงฆ์ ภายในวัด ในการนี้ ให้รวมถึงการดูแลรักษาศาสนสมบัติของพระพุทธศาสนาที่เป็นสมบัติส่วนรวมของพระสงฆ์ มิใช่สมบัติส่วนตัวของผู้หนึ่งโดยเฉพาะ มีพระพุทธานุญาตให้สงฆ์ช่วยกันดูแลรักษา เช่น ให้ตั้งพระภิกษุทำหน้าที่ดูแลรักษาวัสดุสิ่งของสงฆ์ ซึ่งเรียกว่า ภัณฑาคาริ โดยเฉพาะ และเป็นกิจหนึ่งใน ๖ ของกิจการของคณะสงฆ์ ซึ่งหมายถึง การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์รวมถึงการสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย การยุบเลิก การขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา การยกวัดร้างเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา และการยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวงซึ่งในส่วนนี้จะมีเจ้าคณะปกครองในทุกระดับภายในแต่ละจังหวัดที่มีหน้าที่ในการดูส่วนนี้ ตั้งแต่ เจ้าอาวาสเจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะอำเภอฝ่าย

^๔พระครูปริยัติกิตติธำรง (ทองขาว กิตติธโร), “พระพุทธศาสนากับการแก้ปัญหาสังคม”, ใน พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ, รวบรวมโดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี่ จำกัด, ๒๕๕๔) หน้า ๒๒๗.

^๕สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กองพุทธศาสนสถาน, “การพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน”, กรุงเทพฯ:สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. ๒๕๕๔. หน้า ๘.

สาธารณูปการโดยการอำนวยการของเจ้าคณะอำเภอและ รองเจ้าคณะจังหวัด โดยการอำนวยการของเจ้าคณะจังหวัดต้องมีความสัมพันธ์กัน ๒ ประการ คือ ๑. ควบคุมการสาธารณูปการ ๒. ส่งเสริมการสาธารณูปการ นอกจากนั้นพระสังฆาธิการที่ได้รับการมอบหมายให้รับผิดชอบยังมีภาระงานอื่นอีกที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณูปการอื่นๆ อาทิ การจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวัด การจัดวางผังวัด การจัดวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและการเรียนรู้ การจัดพิพิธภัณฑ์ในวัด สิ่งเหล่านี้สามารถนำมารวมกับงานสาธารณูปการได้เช่นเดียวกัน ซึ่งในอดีตนั้นและปัจจุบันวัดและพระสงฆ์มีอิทธิพลต่อความเจริญ^๖

คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันมีสำนักงานเจ้าคณะจังหวัดตั้งอยู่ที่วัดเจ็ดยอด พระอารามหลวง มีพระเทพปริยัติ เจ้าอาวาสวัดเจ็ดยอด พระอารามหลวง เป็นเจ้าคณะจังหวัด มีพระราชนิพนธ์ เป็นรองเจ้าคณะจังหวัดฝ่ายการศึกษา และมีพระเทพมิ่งคลาจารย์เป็นรองเจ้าคณะจังหวัดฝ่ายสาธารณูปการ มีภาระรับผิดชอบหน้าที่ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ภายในจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง ๖ ด้านข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านสาธารณูปการมีปัญหาที่เกิดขึ้นมาก อาทิ มีการสร้างสาธารณูปการที่นอกเหนือจากจารีตปฏิบัติของคณะสงฆ์ฝ่ายเถรวาท และยังมีการสร้างอิทธิรูปแบบศาสนาพุทธนิกายมหายาน และมีรูปเคารพของศาสนาอื่น พราหมณ์ ฮินดู เช่นมีเจ้าแม่กวนอิม มีพระพิฆเนศ เป็นต้น ซึ่งบางครั้งการบริหารจัดการทรัพย์สินของญาติโยมในปัจจุบัน ก็มีเงื่อนไขต่าง ๆ นานาให้กับเจ้าอาวาส ทำให้พระสังฆาธิการเหล่านั้นยากที่จะคุมตัวแปร หรือปฏิเสธไม่ให้สร้างรูปเคารพนอกนิกายได้ เช่น หากไม่สร้างพระพิฆเนศหรือรูปเคารพที่ตนเองศรัทธาก็จะไม่บริหารจัดการทรัพย์สินก่อนใหญ่เพื่อบำรุงวัด เป็นต้น ทำให้ การจัดการสาธารณูปการภายในวัดขาดความเป็นเอกเทศ หรือเป็นไปตามนโยบายด้านการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการสาธารณูปการ

ผู้วิจัยในฐานะเป็นคณะทำงานด้านงานเลขานุการของสำนักงานเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ได้ตระหนักถึงปัญหาของงานสาธารณูปการที่ผิดแบบไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาวัดตามแนวทางของกองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เห็นว่านับวันพุทธศาสนสถานภายในวัดจะมีรูปเคารพต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา หากไม่ร่วมด้วยช่วยกันวางมาตรการหรือมียุทธศาสตร์ที่เป็นเชิงนโยบายของเจ้าคณะผู้ปกครองที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ เนื่องจากมีการสร้างเติมพื้นที่ ไม่สามารถที่จะทุบรื้อได้ เพราะต้นทุนการก่อสร้างสิ้นทุนทรัพย์ไปเป็นจำนวนมาก วัดในปัจจุบันนั้นมีการก่อสร้างอาคารทางศาสนาในลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปจากประเพณีเดิมหรือคติความเชื่อในการสร้างวัดที่ในอดีต ลักษณะของอาคารเริ่มมีการใช้รูปทรงที่ฉีกแนวเปลี่ยนไป การใช้วัสดุประเภทใหม่ที่ไม่คุ้นเคยกับอาคารทางศาสนา ซึ่งจะเป็นปัญหาหรือไม่ขึ้นอยู่กับมุมมองและแนวคิดของสังคมในยุคนั้นเป็นเครื่องตัดสิน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานสาธารณูปการของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่โดยการนำเสนอรูปแบบการบริหารสาธารณูปการตามแนวพุทธธรรม ผลการวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นข้อมูลสารสนเทศต่อคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่เพื่อการแก้ปัญหา ควบคุม พัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

^๖พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), การศึกษาเครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๔๓), หน้า ๑๗.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และกระบวนการบริหารงานสาธารณูปการของ คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

๑.๒.๒. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับการบริหารงาน สาธารณูปการของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

๑.๒.๓. เพื่อนำเสนอการบริหารงานสาธารณูปการตามหลักพุทธธรรมของคณะสงฆ์ จังหวัดเชียงใหม่

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑. สภาพและปัญหาและกระบวนการบริหารงานบริหารงานสาธารณูปการของคณะ สงฆ์ จังหวัดเชียงใหม่ควรเป็นอย่างไร

๑.๓.๒. แนวคิด ทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับการบริหารงานสาธารณูปการ ของ คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ควรเป็นอย่างไร

๑.๓.๓. การบริหารงานสาธารณูปการตามหลักพุทธธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องการบริหารงานสาธารณูปการตามหลักพุทธธรรมของคณะสงฆ์จังหวัด เชียงใหม่เป็นการศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ โดยแยกออกเป็น ๓ ด้าน ได้ดังนี้ คือ

๑) การก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ ภายในวัดที่จำเป็นเหมาะสมส่งเสริม สภาพความเป็นรมณีสถานโดยดำเนินการในสิ่งต่าง ๆ ดังเช่น

- การก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์
- ป้ายชื่อวัด ตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม มีขนาดที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ มีความสง่างาม
- แผนผัง ติดตั้งไว้ในที่เปิดเผย เห็นได้ชัดเจน แสดงอาณาเขตและรายละเอียดสถานที่ ต่าง ๆ ภายใน วัดให้ชัดเจน
- ป้ายเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของวัด แสดงหรือเผยแพร่การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของวัด
- ป้ายประวัติวัดโดยย่อ เพื่อแสดงประวัติวัดเผยแพร่แก่บุคคลทั่วไป
- ป้ายนิเทศข้อมูล เพื่อแสดงจำนวนสถิติ ข้อมูลต่าง ๆ ของวัด
- ป้ายคติธรรม พุทธสุภาษิต เพื่อเผยแพร่คติธรรมหรือพุทธภาษิต เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้หรือคติธรรม สอนใจแก่บุคคลที่เข้ามาในวัด
- มุมหนังสือเพื่อส่งเสริมการอ่าน เพื่อเป็นช่องทางในการเรียนรู้แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจ

๒) การพัฒนาวัด

การพัฒนาบริเวณวัดให้สงบ ร่มรื่น มีการจัดบริเวณวัด สถานที่ เป็นระเบียบเรียบร้อย มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอย มีบริเวณปลูกดอกไม้ ไม้ประดับ เพื่อความร่มรื่น สวยงาม มีการจัดพื้นที่สำหรับนั่งพักผ่อน

๓) การดูแลรักษาและพัฒนาศาสนสมบัติ

การดูแลรักษาความสะอาดความมั่นคงแข็งแรงของอาคารเสนาสนะต่าง ๆ ให้มีความมั่นคงปลอดภัยต่อการพำนักอาศัย ใช้ประโยชน์ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ วัดมีสิ่งปลูกสร้าง และอาคารเสนาสนะต่าง ๆ เพียงพอและเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์สภาพแวดล้อมมั่นคงแข็งแรง เช่น อุโบสถ กุฏิ ศาลา เมารุ วิหาร ห้องสมุดพิพิธภัณฑ์ ถนนและทางเท้าภายในวัด เจดีย์ รั้ววัดกำแพงวัด การบริหารจัดการและดูแลศาสนสมบัติของวัด โดยวัดดำเนินการใช้มีเพื่อให้สามารถบริหารจัดการวัดอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การจัดทำบัญชีการเงินของวัด การจัดทำทะเบียนทรัพย์สินของวัด การแต่งตั้งไวยาวัจกรของวัด การแต่งตั้งคณะกรรมการวัด

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษากำหนดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยวัดในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งมีด้วยกัน ๑,๖๓๓ วัด

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Methods Research)ระหว่างระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกำหนดขอบเขตผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

๑) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

๔.๓.๑ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานบริหารงานสาธารณูปการตามหลักพุทธธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ประกอบด้วย พระระดับผู้บริหารในจังหวัด พระสังฆาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านพุทธศาสนาที่ใช้เป็นกรณีศึกษาได้แก่วัดในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓๕ รูป

๔.๓.๒ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พระภิกษุ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒๔ รูป/คน เพื่อแสวงหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในบางประการ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการบริหารงานบริหารงานสาธารณูปการตามหลักพุทธธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ได้การบริหารงานสาธารณูปการตามหลักพุทธธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ที่มีความสมบูรณ์

๒) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

๒.๑ จากแบบสอบถาม (Questionnaires)

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการออกแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสาธารณูปการตามหลักพุทธธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่และสำหรับสำรวจสภาพความพร้อมเพื่อการพิจารณาตัดสินใจในการบริหารงานสาธารณูปการตามหลักพุทธธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ประกอบด้วยได้แก่ พระสังฆาธิการ จำนวน ๑,๖๒๖ รูปด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยวิธีการของทาโรยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ และคลาดเคลื่อนร้อยละ ๕ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๓๒๑ รูปเพื่อยืนยันข้อมูลเชิงคุณภาพ

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๕๘ ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมเป็นระยะเวลา ๑๑ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามคำศัพท์เฉพาะที่ใช้เพื่อการวิจัย ดังนี้

การบริหารจัดการ หมายถึง การวางนโยบายการกำหนดแผนงานการเลือกสรรการฝึกอบรมการกำหนดค่าตอบแทนการจัดอัตราค่าจ้างการเสริมสร้างแรงจูงใจการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์และบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคคลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในหน่วยงาน

สาธารณูปการ หมายถึง การก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนวัตถุและศาสนสถาน กิจการอันเกี่ยวกับการวัด คือ การกิจด้านการก่อสร้าง การซ่อมแซม การจัดให้มีการบำรุงดูแลรักษาถาวรวัตถุหรือสาธารณสมบัติของวัด เช่น การสร้างอุโบสถ วิหาร อาคารเรียน ศาลาการเปรียญ หอธรรม กุฏิ เมารุ เป็นต้นแต่ในที่นี้จะศึกษา ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ หมายถึง การสร้าง หรือ บูรณะเสนาสนะ ของวัดในจังหวัดเชียงใหม่

๒. ด้านพัฒนาวัด หมายถึง การดูแลบูรณปฏิสังขรณ์ และพัฒนาถาวรวัตถุต่าง ๆ ของวัดในจังหวัดเชียงใหม่

๓. ด้านการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด หมายถึง การดูแลเอาใจใส่จัดการ ศาสนสมบัติของวัดในจังหวัดเชียงใหม่

คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง หมายถึง พระสงฆ์ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองวัด และผู้บริหารจัดการวัด ซึ่งเป็นวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ทั้งสิ้น ๒๕ อำเภอได้แก่อำเภอเมืองเชียงใหม่ , อำเภอสารภี , อำเภอสันกำแพง , อำเภอแม่อน , อำเภอดอย

สะแกต , อำเภอสนทราย , อำเภอแมริม , อำเภอแม่แตง , อำเภอเชียงดาว , อำเภอเวียงแหง , อำเภอพร้าว , อำเภอไชยปราการ , อำเภอฝาง , อำเภอแม่อาว , อำเภอหางดง , อำเภอสันป่าตอง , อำเภอแม่วาง , อำเภอดอยหล่อ , อำเภอจอมทอง , อำเภอฮอด , อำเภอดอยเต่า , อำเภออมก๋อย , อำเภอแม่แจ่ม , อำเภอสะเมิง , อำเภอกัลยาณิวัฒนา

หลักพุทธธรรม หมายถึง หลักพุทธบริหารตามแนวทางพระพุทธศาสนาได้แก่หลัก อิทธิบาท ๔ เพื่อการวางแผน หลักอปริหานิยธรรม ๗ เพื่อป้องกันความเสื่อม หลักสาราณียธรรม เพื่อความปรองดองในหมู่คณะ หลักธรรมาภิบาล ๖ เพื่อความโปร่งใสและ หลักกรรมปัญญา ๓ เพื่อการพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปต่อของกระบวนการบริหารงานสาธารณูปการของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ได้ทราบถึงสภาพบริหารงานสาธารณูปการตามหลักพุทธธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖.๒ ได้ทราบถึงหลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับบริหารงานสาธารณูปการตามหลักพุทธธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖.๓ ได้การบริหารงานสาธารณูปการตามหลักพุทธธรรมของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖.๔ ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้นำไปเสนอคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนางานด้านสาธารณูปการของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป